

3. Петрачков О.В., Поливанюк В.В. Визначення педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх військових фахівців з фізичної культури і спорту Збройних Сил України. *Військова освіта*: зб. наук. пр. Національного університету оборони України. 2021. № 43. С. 234–243.

4. Свистун В.І. Педагогічні умови професійного навчання персоналу на виробництві. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2012. Вип. 3. С. 31–36.

5. Ягупов В.В., Білошицький В.В. Сутність, структура і зміст лідерської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців фізичної культури і спорту. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2023. №1. С. 210–219.

6. Ягупов В.В. Військова дидактика: навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2000. 400 с.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАНЬ У ЗДОБУВАЧІВ ЗА ВИБІРКОВОЮ ОСВІТНЬОЮ КОМПОНЕНТОЮ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ»

Грибан Г.П.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Актуальність теми дослідження. Створення самостійної незалежної держави України відкрило широкі можливості для розвитку національної системи фізичного виховання. Зазнали суттєвих змін і галузь освіти, яка займалася питаннями збереження здоров'я молоді, підвищення рівня її фізичного розвитку та фізичної підготовленості і зростання інтелектуального потенціалу особистості. Оновлення та реформування змісту однієї із найголовніших сфер життєдіяльності суспільства – фізичної культури, призвели до розширення її видів діяльності, особистісно орієнтованого виду фізичної активності, розширення сфери надання фізкультурно-оздоровчих і спортивних послуг тощо. Внесені певні зміни і в педагогіку фізичної культури, зокрема для підготовки здобувачів третього (доктор філософії) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Теорія та методика навчання (фізична культура)», введена вибіркова навчальна дисципліна «Актуальні проблеми фізичної культури».

Мета дослідження полягає у модернізації та удосконаленні вибіркової освітньої компоненти «Актуальні проблеми фізичної культури» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступінь вищої освіти – доктор філософії.

Результати досліджень. Аналіз сучасної наукової методичної літератури показує, що в Україні, в зв'язку з модернізацією вищої освіти, внесені суттєві зміни у навчальні плани підготовки спеціалістів у галузі фізичної культури і спорту, що призвело до введення нових навчальних дисциплін, нових технологій навчання, створення навчальних і робочих програм за європейськими і світовими стандартами, заборона використання радянських і російськомовних видань тощо,

призвело до науково-методичного голоду [2, 3, 5]. Окрім того, уведені нові навчальні дисципліни, які раніше не існували у сфері фізичної культури, що потребує досвіду, часу, і великих знань для їх розробки і упровадження в навчальний процес здобувачів.

Вибіркова навчальна дисципліна «Актуальні проблеми фізичної культури» тісно пов'язана з такими дисциплінами як педагогіка вищої школи, теорія та методика фізичного виховання, теорія спорту, методологія і методи педагогічних досліджень, сучасні методи статистичної обробки даних наукового дослідження, теорія та методика викладання практичних дисциплін зі спеціальностей 014 Середня освіта (Фізична культура). Мета дисципліни спрямована на опанування здобувачами вищої освіти знаннями щодо проблем фізичної культури країн світу і України; вміннями та професійно-педагогічними навичками використання отриманих знань, необхідними для самостійної педагогічної, організаторської, наукової та виховної сфер діяльності фахівця з фізичного виховання та педагогіки [6].

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти «Актуальні проблеми фізичної культури» є:

- формування системи знань про сучасні проблеми фізичної культури в країнах світу, Європи та України з метою подальшого творчого використання шляхів подолання цих проблем;
- оволодіння інформацією інноваційних методик вирішення кризового стану залучення різних верств населення України до занять фізичними вправами та кадрових і гендерних питань у сфері фізичної культури;
- набуття знань та формування умінь щодо практичного використання засобів та інноваційних технологій фізичної культури [1, 4, 6].

Змістовно навчальна дисципліна «Актуальні проблеми фізичної культури» спрямована на формування здобувачами освітнього ступеня доктора філософії здатності розв'язувати складні завдання з фізичної культури та педагогіки під час професійної діяльності. Зміст навчальної дисципліни складають такі теми:

- Фізична культура як суспільне явище та сфера діяльності.
 - Програмно-нормативні засади розвитку сфери фізичної культури в Україні.
 - Сучасний стан системи фізичного виховання в Україні.
 - Фізкультурно-спортивний рух в Україні. Міжнародний спортивний рух.
 - Організаційні засади, структура і матеріально-технічна основа розвитку сфери фізичної культури в Україні.
 - Проблема низького рівня фізичної активності різних верств населення.
 - Система кадрового забезпечення галузі фізичної культури і спорту.
- Професійна діяльність фахівців у галузі фізичної культури і спорту.
- Організація навчального процесу у закладах вищої освіти. Навчання і побут здобувачів закладів вищої освіти.
 - Професійна діяльність викладача закладу вищої освіти та вчителя фізичної культури.

- Інноваційні шляхи вирішення проблем фізичного виховання дітей і молоді.
- Професійні характеристики діяльності фахівців з фізичної культури.
- Науково-інформаційне забезпечення галузі фізичної культури і спорту [6].

Оволодіти загальними і спеціальними компетентностями, які необхідні в подальшій професійній діяльності та життєздатності:

- здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі освітніх, педагогічних наук та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

- здатність здійснювати пошук та обробку наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень та їх практичне застосування;

- здатність проводити наукові дослідження на відповідному методологічному рівні;

- здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації;

- здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту, і можуть бути опубліковані у провідних наукових педагогічних виданнях;

- здатність до застосування концептуальних знань, новітніх теорій, технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту;

- здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту.

- здатність до продукування нових ідей та розв'язання комплексних програм в галузі дослідницько-інноваційної діяльності, апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у педагогічну практику на регіональному, національному та міжнародному рівнях;

- здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності;

- уміння здійснювати підготовку текстів навчальних та наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення навчального процесу та фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти [6].

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми фізичної культури» забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

- демонструвати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері освіти, зокрема педагогіки та фізичної культури і спорту, професійною етикою, демонструвати загальний культурний кругозір, нести відповідальність за особистий професійний розвиток;

- аналізувати та застосовувати концептуальні педагогічні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та педагогічні і фізкультурно-оздоровчі теорії у професійній сфері;
- демонструвати дослідницькі навички, достатні для організації і проведення наукових і прикладних досліджень у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту, отримання нових знань для здійснення інноваційної діяльності; критично аналізувати й оцінювати результати власних досліджень та інших дослідників;
- застосовувати сучасні технології пошуку, оброблення та аналізу інформації із спеціалізованих баз даних та інформаційних систем;
- демонструвати навички презентації та оприлюднення результатів наукових досліджень у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати власних досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях;
- опанувати навички дослідника, презентації результатів власних наукових досліджень українською мовою, застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, оволодіти критичним аналізом інформації і концептуалізацією та реалізацією наукових проектів, реєстрацією прав інтелектуальної власності [6].

У процесі вивчення вибіркової компоненти «Актуальні проблеми фізичної культури» застосовуються такі методи навчання здобувачів: *загальнопедагогічні методи*: 1) словесні (лекція, пояснення, занотовування, робота з літературою, інструктаж, бесіда); 2) наочні (презентація, фото слайди); *практичні*: (застосування теоретичного матеріалу на практиці, демонстрація викладачем методик, форм управлінської діяльності) [6].

Висновки. Оволодіння вибірковою освітньою компонентою «Актуальні проблеми фізичної культури» залежить від мети та завдань навчання, рівня матеріально-технічного і науково-методичного забезпечення викладання навчальної дисципліни, оптимального застосування засобів та методів навчання, форм його організації та від інтенсивності зворотних зв'язків.

Список літературних джерел

1. Арефьев В. Г. Основы теории та методики физического воспитания : підручн. 3-ге вид. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2014. 368 с.
2. Грибан Г.П. Теоретико-методичні аспекти формування культури здоров'я здобувачів закладів вищої освіти. Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку. Зб. наук. праць XXVIII Всеукр. науково-практ. конф. Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2022. С. 3–8.
3. Грибан Г.П. Методична система впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі студентів. Педагогіка і сучасні аспекти фізичного виховання: зб. наук. праць V Міжнарод. наук.-практ. конф. (17–18 квітня 2019 року). За заг. ред. Ю. О. Долинного. Краматорськ : ДДМА, 2019. Краматорськ: ДДМА, 2019. С. 51–61.
4. Грибан Г.П. Методична система фізичного виховання студентів : навчальний посібник. Житомир : Рута, 2014. 305 с.